ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «АТІМА ЛІМІТЕД» ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF ATIMA LIMITED v. UKRAINE)
(Заява № 56714/11)
Стислий виклад рішення від 20 травня 2021 року

29 липня 2009 року Київська міська рада (далі – Рада) у межах програми приватизації майна територіальної громади міста Києва на 2007 – 2010 роки за результатами аукціону продала підприємству «Н.» 80% акцій підприємства «К.». У липні 2010 року підприємство-заявник придбало у підприємства «Н.» частину акцій підприємства «К.».

Наступного місяця прокурор в інтересах Ради звернувся до Господарського суду міста Києва (далі – господарський суд) з позовом до підприємства «Н.» про визнання договору від 29 липня 2009 року (далі - договір) недійсним і повернення акцій у власність територіальної громади міста Києва. Підприємство-заявник звернулося до господарського суду з клопотанням про залучення його до розгляду справи як третьої особи-власника частини спірних акцій, однак отримало відмову.

Пізніше господарський суд вказав територіальну громаду міста Києва власником акцій. Київський апеляційний господарський суд (далі – апеляційний суд) залучив підприємство-заявника до розгляду справи як третю особу, залишив без змін рішення господарського суду, а договір визнав недійсним. Вищий господарський суд України (далі – ВГСУ) залишив рішення нижчих судів без змін.

У жовтні 2013 року підприємство-заявник звернулося з позовом до Ради про стягнення суми, сплаченої ним за придбані акції. Суди встановили, що підприємство-заявник не було стороною договору, тому не могло вимагати від Ради відшкодування сплаченої суми, і залишили без задоволення позов підприємства-заявника. ВГСУ залишив рішення судів нижчих інстанцій без змін.

У квітні 2014 року підприємство-заявник подало позов про визнання в судовому порядку його права власності на акції, придбані ним у підприємства «Н.».Суди встановили, що переходу права власності підприємству-заявнику на акції не було і залишили без задоволення його позов. ВГСУ залишив рішення судів нижчих інстанцій без змін.

У червні 2017 року ВГСУ у своєму рішенні постановив стягнути з Ради на користь підприємства «Н.» суму грошових коштів, сплачених ним за договором, та додатково суму відсотків.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) підприємство-заявник скаржилося за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) та пунктом 1 статті 6 Конвенції на втручання у його право власності на придбані ним у підприємства «Н.» акції підприємства «К.», яких підприємство-заявник було позбавлено внаслідок провадження за позовом прокурора до підприємства «Н.», та неотримання відшкодування у зв'язку з цим.

Розглянувши скарги підприємства-заявника, Європейський суд звернув увагу на повністю проігнорований національними судами факт, що підприємство-заявник було добросовісним набувачем акцій та залучено до провадження як третя сторона. Європейський суд постановив, що втручання у право власності підприємства-заявника було незаконним, і констатував порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Стосовно скарги підприємства-заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції Європейський суд, зауважив, що вже розглянув основне юридичне питання у цій заяві, та про відсутність необхідності виносити окреме рішення щодо прийнятності та суті цієї частини скарги.

Щодо вимог підприємства-заявника про відшкодування матеріальної шкоди Європейський суд зауважив, що хоча він відхилив доводи Уряду про невичерпання національних засобів юридичного захисту у зв'язку з наявністю у підприємства-заявника можливості подати позов проти підприємства «Н.», така дія на національному рівні мала б значення для оцінки завданої шкоди для цілей статті 41 Конвенції. Європейський суд дійшов висновку, що питання про матеріальну шкоду не готове до вирішення та відклав його.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

« 1. *Оголошує* прийнятною скаргу за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції;
2. *Постановляє*, що було порушено статтю 1 Першого протоколу до Конвенції;
3. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції;
4. *Постановляє,* що в частині щодо відшкодування матеріальної шкоди внаслідок встановленого порушення питання справедливої сатисфакції не готове для вирішення, а тому:

(a) відкладає розгляд цього питання;
(b) закликає Уряд і підприємство-заявника упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції[1], надати свої письмові зауваження з цього питання та, зокрема, повідомити Суд про будь-яку угоду, якої вони можуть досягти;
(c) відкладає подальший розгляд цього питання та делегує Голові палати повноваження вирішити його за необхідності;

5. *Відхиляє* решту вимог підприємства-заявника щодо справедливої сатисфакції».

[1] Виправлено 24 серпня 2021 року: додано «з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції»